

NOVUS RAPPORT: SVENSKARNAS SYN PÅ INFLATIONEN SOMMAREN 2023

Innehåll

Sammanfattning	1
Inledning	1
Om undersökningen.....	2
Resultat.....	2
Hur oroliga är svenskarna för inflationen?	2
Hur oroliga var olika undergrupper?	3
Hur sårbar är svenskarnas privatekonomi för inflationen?	4
Vad anser olika undergrupper?	6
Vad anser svenskarna är de två främsta orsakerna till inflationen?	10
Vad anser olika undergrupper?	11

Sammanfattning

Novus har genomfört en undersökning om svenskarnas oro för inflationen sommaren 2023. Resultatet visar bl.a. att:

- En majoritet av svenskarna, cirka 52 procent, är oroliga för inflationens påverkan på sin privatekonomi. Cirka 46 procent är inte oroliga.
- De undergrupper som i högre grad är mycket oroliga är bl.a. boende i norra Sverige (17%) och boende i Stockholm (15%).
- De undergrupper som i högre grad inte alls är oroliga är bl.a. män i åldern 65–84 år (12%), personer i åldern 65–84 år (9%), partisympati: M+L+KD (9%) och partisympati: M (9%).
- Svenskarna anser att de två främsta orsakerna till inflationen i Sverige är Rysslands invasion av Ukraina (46%) och den svaga kronan (44%).
- Av de påstående Novus har testat kring inflationen i Sverige instämmer svenskarna mest i att matpriserna är orimligt höga (85%) och att politikerna inte tar inflationens negativa effekt på medborgaren på allvar (59%).

Inledning

Den 26 april beslutade Riksbanken att höja styrräntan med 0,5 procentenheter till 3,50 procent, vilket var den högsta nivån sedan oktober 2008¹ – ett år som präglades av den globala finanskrisen 2007–2010. ”Inflationen är fortfarande alldeles för hög och den underliggande inflationen har under årets första månader blivit påtagligt högre än väntat”, skrev Riksbanken i ett pressmeddelande.²

Den 29 juni, drygt två månader senare, beslutade Riksbanken att höja styrräntan med ytterligare 0,25 procentenheter till 3,75 procent. ”Inflationen dämpas men är fortfarande alldeles för hög. Ny information, som att tjänstepriserna ökar oväntat snabbt och en svagare krona, tyder på att inflationen dämpas

¹ Sveriges Riksbank (2023a). *Styrräntan per förändring från 2006*. <https://www.riksbank.se/globalassets/media/statistik-afm/repopor/styrrantant/styrrantant-effektiv.xlsx>. Hämtad den 19 september 2023.

² Sveriges Riksbank (2023b). *Styrräntan höjs med 0,5 procentenheter till 3,5 procent*. <https://www.riksbank.se/sv/press-och-publicerat/nyheter-och-pessmeddelanden/2023/styrrantant-hojs-med-05-procentenheter-till-35-procent/>. Hämtad den 19 september 2023.

långsammare än väntat”, uttryckte sig Riksbanken och fortsatte: ”Riksbankens räntehöjningar har effekt, men för att inflationen ska komma tillbaka till målet på 2 procent inom en rimlig tid behöver penningpolitiken stramas åt ytterligare.”³

Den 21 september, drygt tre månader senare, beslutade Riksbanken att återigen höja styrräntan med 0,25 procentenheter till 4 procent. ”Riksbankens räntehöjningar och de fallande energipriserna har bidragit till att inflationen börjat sjunka. Utvecklingen går därmed åt rätt håll, men inflationstrycket i svensk ekonomi är fortfarande för högt.” I samma pressmeddelande meddelade Riksbanken att prognosen är att styrräntan kommer att höjas ytterligare.⁴

I den här rapporten presenterar Novus resultatet av en undersökning som har tittat på bl.a. följande frågor: Hur oroliga var svenskarna för inflationens påverkan på sin privatekonomi sommaren 2023? Vilka undergrupper var mest respektive minst oroliga? Hur sårbar uppgav man sig vara? Vad ansåg man vara de två främsta orsakerna till inflationen i Sverige?

Om undersökningen

Undersökningen har genomförts på Novus eget initiativ under perioden 20–25 juli 2023 i Novus Sverige-panel, som är en riksrepresentativ och slumpmässigt rekryterad webbpanel.⁵ Totalt svarade 1 051 personer på undersökningen. Vid osäkerhet om hur en siffra ska tolkas, vänligen kontakta Novus.

Resultat

Hur oroliga är svenskarna för inflationen?

Av diagram 1 nedan framgår att en majoritet av svenskarna, cirka 52 procent, är oroliga för inflationens påverkan på sin privatekonomi. Av dessa är cirka 11 procent mycket oroliga och cirka 41 procent ganska oroliga. Det är alltså fler svenskar som är oroliga för inflationens påverkan på sin privatekonomi än för ett terrordåd i Sverige (52% > 50%).⁶

Av diagrammet framgår också att en minoritet av svenskarna, cirka 46 procent, inte är oroliga för inflationens påverkan på sin privatekonomi. Av dessa är cirka 41 procent inte särskilt oroliga och cirka 5 procent inte alls oroliga. Cirka 1 procent vet ej.

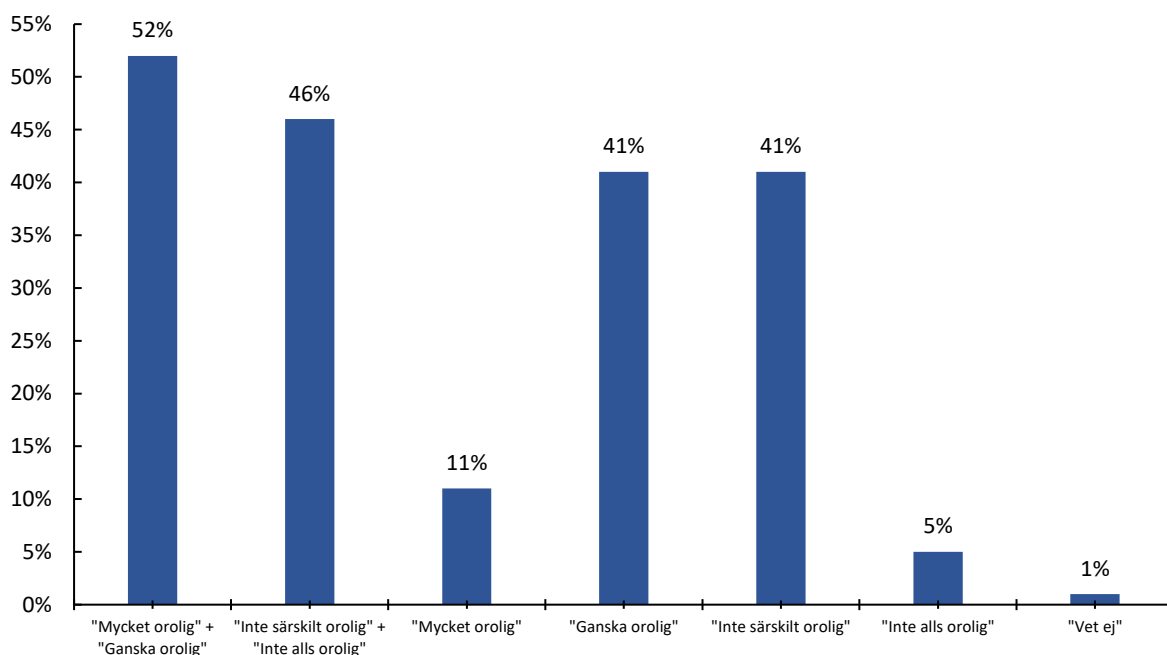
³ Sveriges Riksbank (2023c). *Riksbanken höjer styrräntan med 0,25 procentenheter och ökar takten i försäljningarna av statsobligationer*. <https://www.riksbank.se/sv/press-och-publicerat/nyheter-och-pessmeddelanden/pressmeddelanden/2023/riksbanken-hojer-styrrant-an-med-025-procentenheter-och-okar-takten-i-forsaljningarna-av-statsobligationer/>. Hämtad den 19 september 2023.

⁴ Sveriges Riksbank (2023d). *Styrräntan höjs med 0,25 procentenheter till 4 procent*. <https://www.riksbank.se/sv/press-och-publicerat/nyheter-och-pessmeddelanden/pressmeddelanden/2023/styrrant-an-hojs-med-025-procentenheter-till-4-procent/>. Hämtad den 21 september 2023.

⁵ Läs mer om Novus Sverige-panel [här](#).

⁶ Novus rapport om svenskarnas oro för ett terrordåd kan laddas ner [här](#).

Diagram 1: "Hur pass orolig är du för inflationens påverkan på din privatekonomi?". Frågan ställdes mellan den 20 och 25 juli i Novus Sverigepanel. Totalt svarade 1 051 personer på undersökningen.

Hur oroliga var olika undergrupper?

De undergrupper som i högre grad är mycket oroliga är bl.a. boende i norra Sverige (17%) och boende i Stockholm (15%). Att norra Sverige sticker ut beror sannolikt på de generellt högre kostnaderna för uppvärmning, medan oron i Stockholm troligen kan tillskrivas de generellt högre levnadskostnaderna och det faktum att det bor många unga vuxna i staden, vilka ofta har lägre inkomster.

De undergrupper som i högre grad inte alls är oroliga är bl.a. män i åldern 65–84 år (12%), pensionärer (10%), personer i åldern 65–84 år (9%), partisympati: M+L+KD (9%), boende i hyreslägenhet (9%), partisympati: M (9%) och män i åldern 50–64 år (9%).

Nedan presenteras exakta uppgifter om vilka undergrupper som i högre grad är oroliga, inte oroliga, mycket oroliga, ganska oroliga, inte särskilt oroliga samt inte alls oroliga.

Undergrupper som i högre grad är oroliga ("Mycket orolig" + "Ganska orolig")

Kvinnor i åldern 35–49 år (64%), personer i åldern 35–49 år (62%), arbetare (62%), män i åldern 35–49 år (61%), hushåll med hemmaboende barn (60%), personer i åldern 18–34 år (59%), sambo (59%), anställda i privat sektor (58%), hushållsinkomst på 300k–499k (58%) och kvinnor (57%) uppger i statistiskt signifikant – hädanefter endast signifikant – högre grad är genomsnittet (52%) att de är oroliga.

Undergrupper som i högre grad inte är oroliga ("Inte särskilt orolig" + "Inte alls orolig")

Pensionärer (67%), personer i åldern 65–84 år (64%), kvinnor i åldern 65–84 år (64%), män i åldern 65–84 år (63%), hushåll utan hemmaboende barn (52%), gift (52%), partisympati: M+L+KD (52%) och män (51%) uppger i signifikant högre grad än genomsnittet (47%) att de inte är oroliga.

Undergrupper som i högre grad är "Mycket orolig"

Arbetare (20%), personer som inte är medlemmar i ett fackförbund (18%), hushållsinkomst på 300k–499k (17%), boende i norra Sverige (17%) och boende i Stockholm (15%) uppger i signifikant högre grad än genomsnittet (11%) att de är mycket oroliga.

Undergrupper som i högre grad är "Ganska orolig"

Kvinnor i åldern 18–34 år (57%), kvinnor i åldern 35–49 år (52%), personer som är medlemmar i SACO

(52%), personer i åldern 35–49 år (50%), hushåll med hemmaboende barn (47%), hushållsinkomst på 500k–799k (47%), personer i åldern 18–34 år (46%) och kvinnor (45%) uppger i signifikant högre grad än genomsnittet (41%) att de är ganska oroliga.

Undergrupper som i högre grad är "Inte särskilt orolig"

Pensionärer (57%), kvinnor i åldern 65–84 år (57%), personer i åldern 65–84 år (55%), män i åldern 65–84 år (52%), hushåll utan hemmaboende barn (47%) och gift (47%) uppger i signifikant högre grad än genomsnittet (41%) att de inte är särskilt oroliga.

Undergrupper som i högre grad är "Inte alls orolig"

Män i åldern 65–84 år (12%), pensionärer (10%), personer i åldern 65–84 år (9%), partisympati: M+L+KD (9%), boende i hyreslägenhet (9%), partisympati: M (9%), män i åldern 50–64 år (9%), män (8%) och boende i större städer eller kommuner nära större stad (7%) uppger i signifikant högre grad än totalen (5%) att de inte alls är oroliga.

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Mycket orolig	11 %	10 %	13 %	12 %	13 %	15 %	6 %	15 %	7 %	10 %	8 %	17 %
Ganska orolig	41 %	37 %	45 %	46 %	50 %	35 %	30 %	40 %	39 %	42 %	44 %	37 %
Inte särskilt orolig	41 %	43 %	39 %	34 %	34 %	43 %	55 %	36 %	46 %	42 %	45 %	39 %
Inte alls orolig	5 %	8 %	3 %	4 %	3 %	6 %	9 %	7 %	3 %	6 %	4 %	7 %
Vet ej	1 %	2 %	1 %	3 %	0 %	1 %	0 %	1 %	5 %	0 %	0 %	0 %
Mycket + ganska orolig	52 %	47 %	57 %	59 %	62 %	49 %	36 %	56 %	46 %	52 %	52 %	55 %
Inte särskilt + inte alls orolig	47 %	51 %	42 %	38 %	37 %	49 %	64 %	43 %	48 %	48 %	48 %	45 %

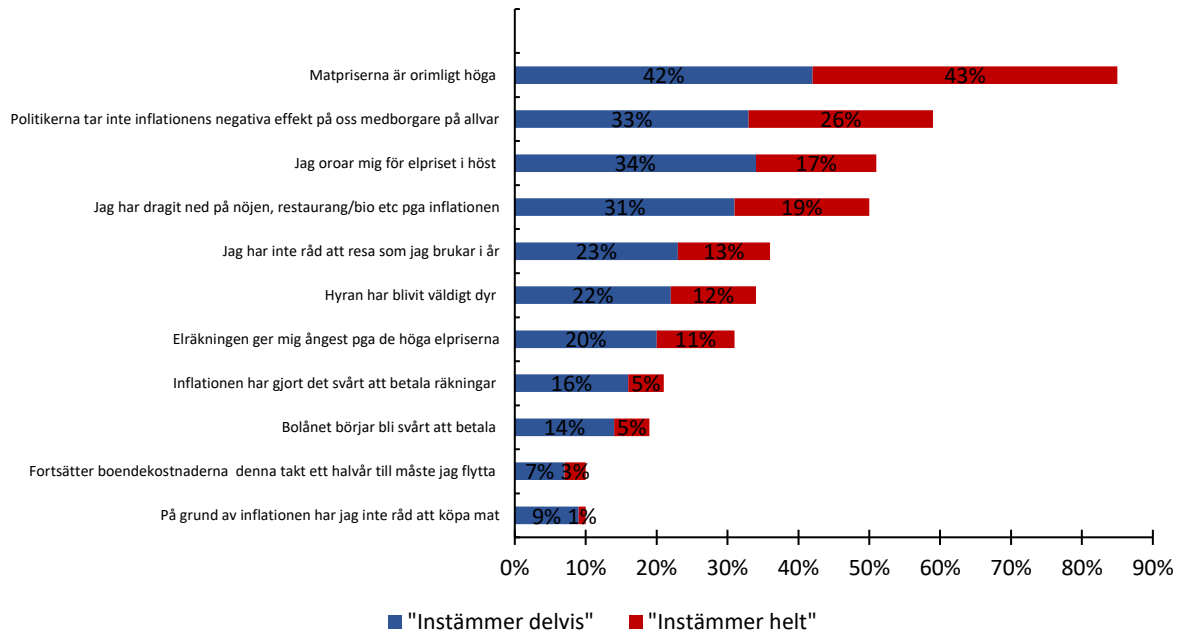
Hur sårbar är svenskarnas privatekonomi för inflationen?

Novus har testat elva påståenden som kretsar kring inflationen i Sverige. Av diagram 2 nedan framgår att svenskarna instämmer mest i påståendet att matpriserna är orimligt höga (85%: 42 procent instämmer delvis och 43 procent helt). Att svenskarna i hög grad instämmer i just detta är dock inte helt förvånande. Enligt SCB:s Konsumentprisindex (KPI) var livsmedelspriserna i februari i genomsnitt 22,1 procent högre än i februari 2022. Senast de ökade så mycket var 1951 i samband med Koreakriget 1950–1953, då Sverige hade en kortvarig men kraftig uppgång i inflationen.⁷⁸ Sedan februari har prisutvecklingen sett ut på följande sätt: I mars ökade livsmedelspriserna med ytterligare 1,24 procent. I april och maj minskade de för första gången sedan november 2021 med 1,23 respektive 0,39 procent. I juni och juli ökade livsmedelspriserna återigen med 0,29 respektive 1,36 procent. I augusti minskade de med 0,74 procent.

⁷ SCB (2023). *Historisk ökning av matpriserna det senaste året*. <https://www.scb.se/pressmeddelande/historisk-okning-av-matpriserna-senaste-aret/>. Hämtad den 20 september 2023.

⁸ Sveriges Riksbank (2022e). *Penningpolitik och inflation i krigstider*. <https://www.riksbank.se/globalassets/media/tal/svenska/ohlsson/2022/ohlsson---penningpolitik-och-inflation-i-krigstider.pdf>. Hämtad den 20 september 2023.

Diagram 2: "Om du tänker på inflationen i Sverige, i vilken grad instämmer du i följande påståenden:". Frågan ställdes mellan den 20 och 25 juli i Novus Sverigepanel. Totalt svarade 1 051 personer på undersökningen.

Efter matprisernas höga priser instämmer svenskarna mest i påståendet att politikerna inte tar inflationens negativa effekt på medborgaren på allvar (59%: 33 procent instämmer delvis och 26 procent helt), följt av påståendena att man oroar sig för elpriserna i höst (51%: 17 procent instämmer helt och 34 procent delvis) och har dragit ned på nöjen, restaurang/bio etc pga inflationen (50%: 19 procent instämmer helt och 31 procent delvis).

Konjunkturinstitutet (KI) tror att regeringen kommer att betala ut elstöd nästa år. "Vi har tolkat regeringen så att det kommer ett elstöd nästa år", sa KI:s prognoschef Hedén Westerdahl på en pressträff den 21 juni.⁹ När energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) frågades ut i SR:s Studio Ett den 30 juni 2023 sa hon dock att hon inte tror på nytt elstöd,¹⁰ och i ett samtal med Aftonbladet den 6 juli uppmanade hon svenska hushåll att vara försiktiga med sina hushållskassor: "Elpriserna är fullkomligt labila och det är ett problem. Jag utgår från att det kommer att vara alldeles för dyrt även i vinter och svenska hushålls bör fortsätta vara försiktiga med sin hushållskassa och ta höjd för att elräkningarna tyvärr kommer att vara för höga."¹¹

Men svensken svälter åtminstone inte. Endast 1 procent instämmer helt i påståendet att de på grund av inflationen inte har råd att köpa mat. Visserligen instämmer nio procent delvis i påståendet, men dessa bör nog snarare ses som att de inte har råd att köpa den mat de normalt brukar köpa utan är tvungna att köpa billigare alternativ.

Höga boendekostnader och höjda bolåneräntor utgör dock ett problem för många svenskar. 3 procent instämmer helt i påståendet att man måste flytta om boendekostnaderna fortsätter att öka. Med en felmarginal på cirka 1 procent åt båda hållen motsvarar det mellan 200 000 och 400 000 svenskar.

Vidare instämmer 5 procent i påståendet att bolånet börjar bli svårt att betala, vilket motsvarar, med en felmarginal på cirka 1 procent, mellan 400 000 och 600 000 svenskar.

⁹ SVT (2023). Forum. <https://www.svtplay.se/video/eXAwY1a/forum/ons-21-jun-09-00>. Hämtad den 2 oktober 2023.

¹⁰ Sveriges Radio (2023). Ebba Busch (KD) tror inte på nytt elstöd. <https://sverigesradio.se/artikel/ebba-busch-kd-tror-inte-pa-nytt-elstod>. Hämtad den 2 oktober 2023.

¹¹ Aftonbladet (2023). Ebba Busch om vindkraften: Lynnig älskare som kommer och går. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/O81EJO/ebba-busch-om-vinterns-hoga-elpriser-spara-pengar>. Hämtad den 2 oktober 2023.

Vad anser olika undergrupper?

Olika undergrupper instämmer i olika grad i ovanstående påståenden. Nedan presenteras uppgifter om vilka undergrupper som i högre grad än genomsnittet instämmer i påståendet att inflationen, exempelvis, har gjort det svårt att betala räkningar. Detaljerade uppgifter om undergrupperna kön, region och riksområden presenteras i tabellerna.

”Inflationen har gjort det svårt att betala räkningar”

Kvinnor i åldern 50–64 år (11%), arbetare (11%), boende i norra Sverige (9%), personer i åldern 50–64 år (8%), boende i mindre städer, tätorter och landsbygdkommuner (8%), partisympati: S (7%), och partisympati: S+V+MP+C (6%) ”Instämmer helt” i signifikant högre grad än genomsnittet (5%).

Män i åldern 65–84 år (55%), pensionärer (53%), hushållsinkomst på 500-799k (52%), partisympati: M+L+KD (52%), personer i åldern 65–84 år (51%), sambo (51%), partisympati: M (51%), partisympati: SD (50%), anställda i privat sektor (50%), arbetare (49%), boende i västra Sverige (48%), boende i bostadsrätt (47%), boende i större städer och kommuner nära större stad (46%), hushåll utan hemmaboende barn (45%) och gift (45%) ”Instämmer inte alls” i signifikant högre grad än genomsnittet (41%).

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	5 %	4 %	6 %	2 %	6 %	8 %	2 %	4 %	2 %	4 %	6 %	9 %
Instämmer delvis	16 %	17 %	15 %	13 %	24 %	19 %	7 %	20 %	13 %	18 %	14 %	13 %
Varken eller	16 %	14 %	17 %	10 %	15 %	16 %	22 %	17 %	10 %	15 %	17 %	18 %
Instämmer delvis inte	14 %	11 %	16 %	17 %	13 %	13 %	11 %	19 %	16 %	15 %	8 %	9 %
Instämmer inte alls	41 %	44 %	39 %	35 %	41 %	40 %	51 %	36 %	47 %	40 %	48 %	37 %
Vet ej/berör inte mig	9 %	10 %	7 %	22 %	1 %	4 %	6 %	3 %	13 %	9 %	7 %	14 %
Instämmer helt + delvis	21 %	21 %	20 %	16 %	30 %	28 %	9 %	24 %	14 %	22 %	20 %	21 %
Instämmer delvis inte + inte alls	55 %	55 %	55 %	51 %	54 %	52 %	63 %	55 %	63 %	55 %	56 %	46 %

”På grund av inflationen har jag inte råd att köpa mat”

Partisympati: M+L+KD (2%) ”Instämmer helt” i signifikant högre grad än genomsnittet (1%).

Partisympati: M+L+KD (72%), män i åldern 65-84 år (71%), hushållsinkomst på 800k eller mer (71%), partisympati: M (71%), pensionärer (69%), personer i åldern 65-84 år (68%), män i åldern 50-64 år (67%), utbildning: universitet (67%), boende i bostadsrätt (67%), tjänstemän (66%), sambo (65%), hushållsinkomst på 500k-799k (65%), anställda i privat sektor (64%), boende i storstäder och storstadnära kommuner (63%), hushåll utan hemmaboende barn (62%) och gift (62%) ”Instämmer inte alls” i signifikant högre grad än genomsnittet (58%).

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	0 %
Instämmer delvis	9 %	6 %	12 %	11 %	9 %	12 %	5 %	10 %	4 %	11 %	8 %	14 %
Varken eller	11 %	9 %	12 %	5 %	15 %	15 %	8 %	7 %	10 %	13 %	12 %	10 %
Instämmer delvis inte	15 %	16 %	14 %	18 %	18 %	10 %	13 %	20 %	18 %	12 %	14 %	11 %
Instämmer inte alls	58 %	60 %	57 %	52 %	57 %	59 %	68 %	60 %	54 %	60 %	64 %	53 %
Vet ej/berör inte mig	6 %	7 %	5 %	13 %	0 %	3 %	5 %	2 %	13 %	3 %	2 %	12 %
Instämmer helt + delvis	10 %	8 %	13 %	12 %	11 %	12 %	6 %	11 %	6 %	12 %	9 %	14 %
Instämmer delvis inte + inte alls	73 %	76 %	71 %	70 %	75 %	69 %	81 %	80 %	71 %	72 %	78 %	64 %

"Elräkningen ger mig ångest pga de höga elpriserna"

Kvinnor i åldern 50–64 år (22%), män i åldern 35–49 år (19%), personer i åldern 50–64 år (18%), boende i norra Sverige (16%), personer i åldern 35–49 år (15%), arbetare (15%), boende i mindre städer, tätorter och landsbygdskommuner (15%), boende i villa och radhus (14%) och partisympati: S (14%) "Instämmer helt" i signifikant högre grad än genomsnittet (11%).

Män i åldern 65–84 år (41%), boende i bostadsrätt (39%), partisympati: M (39%), partisympati: M+L+KD (39%), män i åldern 18–34 år (37%), boende i storstäder och storstadsnära kommuner (37%), boende i västra Sverige (37%), utbildning: universitet (36%), personer i åldern 65–84 år (35%), pensionärer (35%), hushållsinkomst på 500k-799k (35%), män (34%), tjänstemän (34%) och hushåll utan hemmaboende barn (32%) "Instämmer inte alls" i signifikant högre grad än genomsnittet (29%).

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	11 %	11 %	11 %	6 %	15 %	18 %	5 %	12 %	8 %	10 %	9 %	16 %
Instämmer delvis	20 %	19 %	21 %	15 %	25 %	22 %	19 %	22 %	20 %	21 %	20 %	17 %
Varken eller	16 %	16 %	17 %	10 %	19 %	15 %	23 %	15 %	16 %	17 %	14 %	20 %
Instämmer delvis inte	13 %	11 %	15 %	14 %	13 %	13 %	13 %	12 %	13 %	15 %	16 %	11 %
Instämmer inte alls	29 %	34 %	25 %	30 %	24 %	28 %	35 %	34 %	28 %	26 %	37 %	21 %
Vet ej/berör inte mig	10 %	10 %	10 %	25 %	3 %	4 %	4 %	5 %	14 %	12 %	5 %	16 %
Instämmer helt + delvis	31 %	29 %	33 %	21 %	40 %	39 %	25 %	34 %	28 %	31 %	29 %	33 %
Instämmer delvis inte + inte alls	43 %	45 %	41 %	44 %	38 %	41 %	49 %	46 %	42 %	40 %	53 %	31 %

"Bolånet börjar bli svårt att betala"

Boende i bostadsrätt (8%), hushållsinkomst på 300k-499k (8%), boende i Stockholm (8%), anställda i privat sektor (7%) och boende i storstäder och storstadsnära kommuner (7%) "Instämmer helt" i signifikant högre grad än genomsnittet (5%).

Män i åldern 65–84 år (39%), män i åldern 50–64 år (38%), hushållsinkomst på 800k eller mer (38%), pensionärer (35%), boende i villa och radhus (35%), personer i åldern 65–84 år (34%), gift (34%), tjänstemän (33%), personer som inte är medlemmar i ett fackförbund (33%), hushållsinkomst på 500-799k (33%), partisympati: M (33%), partisympati: M+L+KD (33%), personer i åldern 50–64 år (32%), och utbildning: universitet (31%) "Instämmer inte alls" i signifikant högre grad än genomsnittet (26%).

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	5 %	6 %	4 %	6 %	6 %	6 %	3 %	8 %	4 %	4 %	4 %	5 %
Instämmer delvis	14 %	13 %	15 %	11 %	21 %	16 %	9 %	20 %	10 %	15 %	15 %	9 %
Varken eller	10 %	10 %	10 %	7 %	13 %	12 %	10 %	10 %	13 %	12 %	8 %	8 %
Instämmer delvis inte	8 %	8 %	9 %	5 %	13 %	9 %	5 %	9 %	6 %	6 %	12 %	8 %
Instämmer inte alls	26 %	29 %	24 %	15 %	27 %	32 %	34 %	25 %	28 %	28 %	26 %	25 %
Vet ej/berör inte mig	36 %	35 %	37 %	57 %	19 %	26 %	39 %	29 %	39 %	36 %	35 %	44 %
Instämmer helt + delvis	19 %	19 %	19 %	16 %	27 %	22 %	12 %	28 %	14 %	19 %	19 %	14 %
Instämmer delvis inte + inte alls	35 %	36 %	33 %	20 %	41 %	41 %	39 %	34 %	34 %	33 %	39 %	34 %

"Hyran har blivit väldigt dyr"

Boende i hyreslägenhet (18%), boende i Stockholm (18%), hushållsinkomst på 300k-499k (17%), boende i storstäder och storstadsnära kommuner (17%), gift (15%) "Instämmer helt" i signifikant högre grad än genomsnittet (12%).

Partisypati: SD (24%), boende i bostadsrätt (23%), boende i östra Sverige (21%), sambo (20%), pensionärer (19%), personer i åldern 65–84 år (18%), hushållsinkomst på 500k-799k (18%) och hushåll utan hemmaboende barn (16%) "Instämmer inte alls" i signifikant högre grad än genomsnittet (14%).

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	12 %	11 %	13 %	13 %	13 %	12 %	11 %	18 %	9 %	11 %	12 %	8 %
Instämmer delvis	22 %	23 %	21 %	19 %	25 %	21 %	25 %	27 %	19 %	19 %	20 %	26 %
Varken eller	14 %	14 %	13 %	8 %	15 %	19 %	14 %	13 %	10 %	14 %	15 %	16 %
Instämmer delvis inte	6 %	6 %	5 %	8 %	4 %	4 %	7 %	4 %	4 %	8 %	5 %	6 %
Instämmer inte alls	14 %	15 %	13 %	16 %	8 %	14 %	18 %	14 %	21 %	12 %	16 %	8 %
Vet ej/berör inte mig	32 %	31 %	34 %	37 %	35 %	31 %	26 %	24 %	36 %	36 %	32 %	36 %
Instämmer helt + delvis	34 %	34 %	35 %	32 %	38 %	33 %	35 %	45 %	29 %	30 %	32 %	34 %
Instämmer delvis inte + inte alls	20 %	22 %	18 %	23 %	12 %	18 %	25 %	18 %	26 %	20 %	21 %	14 %

"Fortsätter boendekostnaderna i denna takt ett halvår till måste jag flytta"

Hushållsinkomst på 300-499k (8%), män i åldern 50–64 år (7%) och arbetare (6%) "Instämmer helt" i signifikant högre grad än genomsnittet (3%).

Partisypati: M (74%), partisypati: M+L+KD (72%), män i åldern 65–84 år (70%), pensionärer (70%), personer i åldern 65–84 år (68%), hushållsinkomst på 500k-799k (67%), män i åldern 50–64 år (66%), kvinnor i åldern 65–84 år (66%), hushållsinkomst på 800k eller mer (66%), utbildning: universitet (65%), gift (65%), tjänstemän (63%) och män (60%) "Instämmer inte alls" i signifikant högre grad än genomsnittet (57%).

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	3 %	4 %	3 %	3 %	2 %	5 %	3 %	3 %	1 %	3 %	3 %	6 %
Instämmer delvis	7 %	4 %	10 %	5 %	10 %	9 %	4 %	11 %	7 %	5 %	5 %	6 %
Varken eller	10 %	9 %	11 %	14 %	9 %	9 %	7 %	8 %	10 %	13 %	7 %	13 %
Instämmer delvis inte	10 %	10 %	11 %	11 %	17 %	9 %	5 %	14 %	7 %	10 %	14 %	5 %
Instämmer inte alls	57 %	60 %	54 %	45 %	59 %	59 %	68 %	54 %	55 %	59 %	62 %	55 %
Vet ej/berör inte mig	12 %	12 %	12 %	22 %	3 %	9 %	13 %	9 %	20 %	10 %	8 %	15 %
Instämmer helt + delvis	10 %	8 %	12 %	8 %	12 %	14 %	7 %	15 %	8 %	7 %	9 %	12 %
Instämmer delvis inte + inte alls	68 %	71 %	64 %	56 %	76 %	68 %	72 %	69 %	62 %	69 %	76 %	60 %

"Jag oroar mig för elpriset i höst"

Kvinnor i åldern 50–64 år (27%), personer i åldern 50–64 år (25%), arbetare (25%), partisypati: SD (25%), män i åldern 50–64 år (23%), boende i norra Sverige (22%), boende i mindre städer, tätorter och landsbygdskommuner (21%), boende i villa och radhus (20%) och utbildning: gymnasium eller lägre (19%) "Instämmer helt" i signifikant högre grad än genomsnittet (17%).

Boende i bostadsrätt (28%), hushållsinkomst på 500k-799k (23%), boende i Stockholm (23%), utbildning: universitet (22%), anställda i privat sektor (21%), män (20%), civilstånd: annat än gift och sambo (20%) och boende i storstäder och storstadsnära kommuner (20%) "Instämmer inte alls" i signifikant högre grad än genomsnittet (17%).

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	17 %	17 %	16 %	12 %	18 %	25 %	13 %	11 %	19 %	18 %	16 %	22 %
Instämmer delvis	34 %	27 %	41 %	28 %	42 %	34 %	35 %	39 %	27 %	43 %	31 %	28 %

Varken eller	14 %	14 %	15 %	11 %	12 %	13 %	22 %	13 %	14 %	16 %	14 %	15 %
Instämmer delvis inte	11 %	12 %	10 %	13 %	10 %	11 %	11 %	12 %	14 %	8 %	18 %	5 %
Instämmer inte alls	17 %	20 %	13 %	17 %	17 %	15 %	17 %	23 %	13 %	12 %	16 %	19 %
Vet ej/berör inte mig	7 %	9 %	4 %	19 %	1 %	2 %	3 %	2 %	13 %	3 %	6 %	11 %
Instämmer helt + delvis	51 %	45 %	58 %	40 %	59 %	59 %	48 %	50 %	46 %	61 %	47 %	50 %
Instämmer delvis inte + inte alls	28 %	32 %	23 %	30 %	27 %	26 %	28 %	35 %	27 %	20 %	33 %	24 %

"Matpriserna är orimligt höga"

Arbetare (51%), boende i norra Sverige (51%), hushåll utan hemmaboende barn (49%) och utbildning: gymnasium eller lägre (46%) "Instämmer helt" i signifikant högre grad än genomsnittet (43%).

Pensionärer (4%) och hushåll utan hemmaboende barn (3%) "Instämmer inte alls" i signifikant högre grad än genomsnittet (2%).

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	43 %	41 %	44 %	40 %	47 %	43 %	40 %	46 %	39 %	41 %	36 %	51 %
Instämmer delvis	42 %	41 %	43 %	43 %	36 %	43 %	46 %	42 %	41 %	44 %	46 %	36 %
Varken eller	7 %	8 %	5 %	6 %	8 %	7 %	6 %	6 %	6 %	6 %	9 %	5 %
Instämmer delvis inte	5 %	5 %	5 %	6 %	7 %	3 %	5 %	4 %	7 %	7 %	5 %	3 %
Instämmer inte alls	2 %	3 %	1 %	1 %	1 %	3 %	3 %	2 %	2 %	2 %	2 %	1 %
Vet ej/berör inte mig	2 %	3 %	1 %	5 %	2 %	0 %	0 %	0 %	5 %	0 %	2 %	4 %
Instämmer helt + delvis	84 %	81 %	87 %	83 %	83 %	87 %	86 %	88 %	80 %	84 %	82 %	87 %
Instämmer delvis inte + inte alls	7 %	8 %	6 %	7 %	8 %	6 %	7 %	6 %	9 %	10 %	7 %	4 %

"Jag har inte råd att resa som jag brukar i år"

Kvinnor i åldern 35–49 år (22%), Kvinnor i åldern 50–64 år (20%), personer i åldern 50–64 år (19%), arbetare (18%), Anställda i offentlig sektor (18%), Hushållsinkomst på 300-499k (18%), Partisypati: S (17%), partisypati: S+V+MP+C (16%) och kvinnor (15%) "Instämmer helt" i signifikant högre grad än genomsnittet (13%).

Män i åldern 65–84 år (36%), pensionärer (34%), personer i åldern 65–84 år (33%), partisypati: M+L+KD (30%), utbildning: universitet (28%), hushållsinkomst på 500-799k (28%), hushåll utan hemmaboende barn (26%) och gift (26%) "Instämmer inte alls" i signifikant högre grad än genomsnittet (23%).

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	13 %	11 %	15 %	11 %	19 %	15 %	8 %	16 %	6 %	12 %	14 %	16 %
Instämmer delvis	23 %	24 %	22 %	25 %	31 %	20 %	17 %	26 %	25 %	18 %	27 %	21 %
Varken eller	19 %	19 %	20 %	15 %	17 %	24 %	22 %	18 %	20 %	24 %	18 %	16 %
Instämmer delvis inte	9 %	10 %	8 %	7 %	9 %	11 %	10 %	10 %	9 %	10 %	9 %	8 %
Instämmer inte alls	23 %	24 %	22 %	23 %	17 %	19 %	33 %	23 %	25 %	24 %	24 %	16 %
Vet ej/berör inte mig	12 %	11 %	13 %	18 %	7 %	11 %	10 %	6 %	14 %	12 %	7 %	23 %
Instämmer helt + delvis	37 %	36 %	38 %	37 %	50 %	35 %	25 %	42 %	31 %	31 %	41 %	37 %
Instämmer delvis inte + inte alls	32 %	34 %	30 %	29 %	26 %	31 %	42 %	33 %	34 %	34 %	34 %	24 %

"Jag har dragit ned på nöjen"

Kvinnor i åldern 35–49 år (22%), arbetare (27%), personer som inte är medlemmar i ett fackförbund (25%),

anställda i offentlig sektor (25%), personer i åldern 18–34 år (24%), personer i åldern 35–49 år (24%) och hushåll med hemmaboende barn (23%) "Instämmer helt" i signifikant högre grad än genomsnittet (19%).

Pensionärer (29%), personer i åldern 65–84 år (27%), män i åldern 65–84 år (27%), kvinnor i åldern 65–84 år (27%), partisympati: M (27%), partisympati: M+L+KD (26%), utbildning: universitet (22%), gift (22%) och hushåll utan hemmaboende barn (21%) "Instämmer inte alls" i signifikant högre grad än genomsnittet (18%).

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	19 %	17 %	21 %	24 %	23 %	21 %	8 %	20 %	14 %	20 %	18 %	23 %
Instämmer delvis	31 %	30 %	31 %	33 %	37 %	27 %	25 %	33 %	27 %	32 %	36 %	23 %
Varken eller	17 %	18 %	15 %	10 %	12 %	22 %	23 %	16 %	20 %	17 %	15 %	16 %
Instämmer delvis inte	10 %	10 %	11 %	9 %	14 %	6 %	11 %	7 %	10 %	8 %	14 %	15 %
Instämmer inte alls	18 %	19 %	17 %	17 %	12 %	18 %	27 %	20 %	22 %	19 %	16 %	14 %
Vet ej/berör inte mig	5 %	5 %	5 %	7 %	1 %	6 %	6 %	3 %	7 %	4 %	2 %	10 %
Instämmer helt + delvis	50 %	47 %	53 %	56 %	61 %	48 %	32 %	53 %	41 %	52 %	54 %	45 %
Instämmer delvis inte + inte alls	29 %	29 %	28 %	26 %	27 %	24 %	39 %	28 %	32 %	27 %	29 %	29 %

"Politikerna tar inte inflationens negativa effekt på oss medborgare på allvar"

Män i åldern 50–64 år (46%), boende i norra Sverige (38%), personer i åldern 50–64 år (37%), män i åldern 35–49 år (36%), hushållsinkomst på 299k eller mindre (33%), anställda i privat sektor (32%), gift (31%) och män (29%) "Instämmer helt" i signifikant högre grad än genomsnittet (26%).

Partisympati: M+L+KD (15%), partisympati: M (15%), boende i bostadsrätt (13%), boende i Stockholm (11%), utbildning: universitet (10%) och hushåll utan hemmaboende barn (9%) "Instämmer inte alls" i signifikant högre grad än genomsnittet (7%).

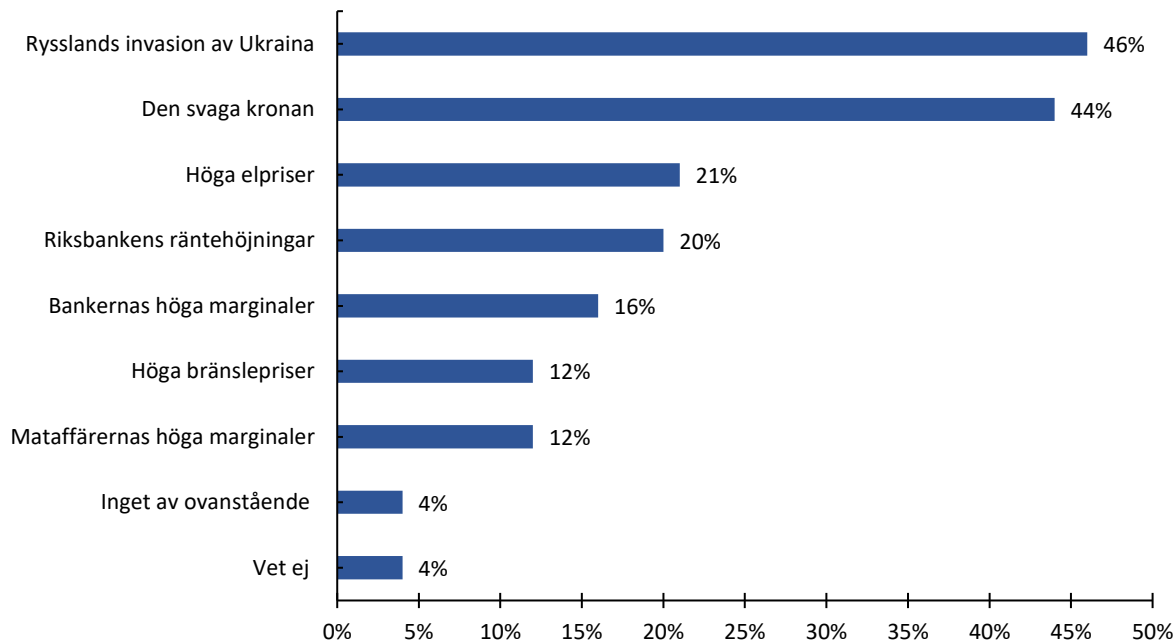
	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Instämmer helt	26 %	29 %	23 %	15 %	30 %	37 %	24 %	27 %	14 %	26 %	23 %	38 %
Instämmer delvis	33 %	31 %	35 %	36 %	31 %	28 %	36 %	30 %	43 %	35 %	30 %	29 %
Varken eller	18 %	16 %	21 %	19 %	19 %	15 %	20 %	16 %	24 %	18 %	20 %	14 %
Instämmer delvis inte	8 %	10 %	7 %	10 %	7 %	8 %	8 %	7 %	6 %	9 %	11 %	7 %
Instämmer inte alls	7 %	9 %	6 %	7 %	6 %	7 %	8 %	11 %	6 %	9 %	5 %	4 %
Vet ej/berör inte mig	7 %	5 %	10 %	14 %	7 %	5 %	3 %	9 %	7 %	3 %	11 %	8 %
Instämmer helt + delvis	59 %	60 %	57 %	50 %	61 %	65 %	61 %	57 %	57 %	61 %	53 %	68 %
Instämmer delvis inte + inte alls	15 %	19 %	12 %	17 %	13 %	15 %	16 %	18 %	12 %	18 %	16 %	11 %

Vad anser svenskarna är de två främsta orsakerna till inflationen?

Av diagram 3 framgår att svenskarna tror att de två främsta orsakerna till inflationen i Sverige är Rysslands invasion av Ukraina (46%) och den svaga kronan (44%), följt av höga elpriser (21%) och Riksbankens räntehöjningar (16%). Vidare, på femte, sjätte och sjundeplats, följer bankernas höga marginaler (16%), höga bränslepriser (12%) och mataffärernas höga marginaler (12%).

Enligt KPIF (konsumentprisindex med fasta ränta) minskade inflationstakten från 8,0 procent i juli till 7,2 procent i augusti. Finansdepartementet menar att prognoserna pekar på att KPIF fortsätter att falla under 2024, men att det dröjer fram till 2025 innan inflationsmålet om 2 procent nås.¹²

Diagram 3: "Vad anser du är de två främsta orsakerna till inflationen i Sverige?". Frågan ställdes mellan den 20 och 25 juli 2023 i Novus Sverigepanel. Totalt svarade 1 051 personer på undersökningen.

Vad anser olika undergrupper?

Olika undergrupper har olika uppfattningar om vilka som är de två främsta orsakerna till inflationen i Sverige. Nedan presenteras uppgifter om vilka undergrupper som anser i högre grad än genomsnittet att exempelvis Rysslands invasion av Ukraina är en av de två främsta orsakerna till inflationen. Detaljerade uppgifter om undergrupperna kön, region och riksområden presenteras i tabellen nedan.

Rysslands invasion av Ukraina

Hushållsinkomst på 500k–799k (56%), partisympati: M+L+KD (54%), partisympati: M (54%) och partisympati: S+V+MP+C (50%) anser i signifikant högre grad än genomsnittet (46%) att Rysslands invasion av Ukraina är en av de två främsta orsakerna, medan hushållsinkomst på 299k eller mindre (38%) anser ovanstående i signifikant lägre grad än genomsnittet.

Den svaga kronan

Partisympati: M (54%), medlemmar i fackförbundet TCO (54%), hushållsinkomst på 800k eller mer (53%), partisympati: M+L-KD (53%), tjänstemän (52%) och boende i storstäder eller storstadsnära kommuner (49%) i signifikant högre grad än genomsnittet (44%) att den svaga kronan är en av de två främsta orsakerna, medan partisympati: S+V+MP+C (40%), kvinnor i åldern 35–49 år (35%), boende i östra Sverige (34%), boende i norra Sverige (34%) och hushållsinkomst på 299k eller mindre (31%) anser ovanstående i signifikant lägre grad än genomsnittet.

Höga elpriser

Boende i norra Sverige (28%), partisympati: SD (27%), män i åldern 35–49 år (27%) och boende i större städer eller kommuner nära större stad (26%) anser i signifikant högre grad än genomsnittet (21%) att höga

¹² Prop. 2023/24:1. Regeringens proposition 2023/24:1. <https://www.regeringen.se/contentassets/sets/e1afccd2ec7e42f6af3b651091df139c/budgetpropositionen-for-2024-hela-dokumentet-prop.2023241.pdf>. Hämtad den 2 oktober 2023.

elpriser är en av de två främsta orsakerna, medan boende i storstäder eller storstadsnära kommuner (16%) och boende i Stockholm (15%) anser ovanstående i signifikant lägre grad än genomsnittet.

Riksbankens räntehöjningar

Personer som inte är medlemmar i ett fackförbund (27%), boende i Stockholm (25%), kvinnor (24%), boende i bostadsrätt (24%), hushållsinkomst på 800k eller mer (24%), boende i storstäder eller storstadsnära kommuner (23%) och boende i villa eller radhus (22%) i signifikant högre grad än genomsnittet (20%) att Riksbankens räntehöjningar är en av de två främsta orsakerna, medan män (15%), boende i östra Sverige (14%), boende i norra Sverige (14%) och boende i hyreslägenhet (10%) anser ovanstående i signifikant lägre grad än genomsnittet.

Bankernas höga marginaler

Boende i bostadsrätt (25%), arbetare (21%) och partisympati: S+V+MP+C (19%) anser i signifikant högre grad än genomsnittet (16%) att bankernas höga marginaler är en av de två främsta orsakerna, medan boende i villa eller radhus (14%), partisympati: M+L+KD (11%) och partisympati: M (10%) anser ovanstående i signifikant lägre grad än genomsnittet.

Mataffärernas höga marginaler

Anställda i offentlig sektor (16%), boende i hyreslägenhet (16%) och partisympati: S+V+MP+C (15%) i signifikant högre grad än genomsnittet (12%) att mataffärernas höga marginaler är en av de två främsta orsakerna, medan ingen undergrupp anser ovanstående i signifikant lägre grad än genomsnittet.

Höga bränslepriser

Partisympati: SD (26%), boende i norra Sverige (21%), män i åldern 65–84 år (19%), män (16%) och hushåll utan hemmaboende barn (14%) anser i signifikant högre grad än genomsnittet (12%) att höga bränslepriser är en av de två främsta orsakerna, medan hushåll med hemmaboende barn (9%), kvinnor (8%), partisympati: S+V+MP+C (8%), partisympati: S (8%), hushållsinkomst på 800k eller mer (8%) och kvinnor i åldern 65–84 år (7%) anser ovanstående i signifikant lägre grad än genomsnittet.

	Totalt	Man	Kvinna	18–34 år	35–49 år	50–64 år	65–84 år	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Rysslands invasion av Ukraina	46 %	46 %	46 %	49 %	46 %	44 %	46 %	45 %	52 %	47 %	42 %	47 %
Den svaga kronan	44 %	46 %	41 %	42 %	40 %	46 %	47 %	49 %	34 %	48 %	48 %	34 %
Höga elpriser	21 %	23 %	18 %	20 %	21 %	24 %	17 %	15 %	18 %	22 %	21 %	28 %
Riksbankens räntehöjningar	20 %	15 %	24 %	20 %	19 %	21 %	18 %	25 %	14 %	20 %	21 %	14 %
Bankernas höga marginaler	16 %	18 %	15 %	18 %	16 %	13 %	17 %	17 %	19 %	16 %	16 %	12 %
Mataffärernas höga marginaler	12 %	12 %	12 %	13 %	10 %	11 %	14 %	15 %	10 %	12 %	12 %	10 %
Höga bränslepriser	12 %	16 %	8 %	12 %	11 %	12 %	12 %	11 %	10 %	9 %	11 %	21 %
Inget av ovanstående	4 %	5 %	3 %	2 %	5 %	5 %	4 %	4 %	4 %	2 %	3 %	7 %
Vet ej	8 %	5 %	11 %	8 %	11 %	7 %	7 %	6 %	14 %	8 %	8 %	5 %